

Provincie Noord-Brabant
T.a.v. College van Gedeputeerde Staten
Postbus 90151
5200 MC 's-HERTOGENBOSCH

Datum:	Kenmerk:	Onderwerp:
3 november 2017	10012	Een toekomstbestendig arbeids- en onderwijsbestel; vernieuwingvoorstellen 'Toerusten en Innoveren'

Geacht College,

Hierbij informeren wij u over een bij BrabantAdvies/SER Brabant lopend adviestraject met als titel 'Toerusten & Innoveren'. Vanwege de actualiteit en de raakvlakken met de provinciale agenda (o.a. via Pact Brabant en BrabantStad) stellen wij het op prijs u thans al nauw te betrekken bij zowel de inhoud als het proces.

Context

Voor de context en probleemstelling verwijzen wij u kortheidshalve naar het eerder dit jaar uitgebrachte [Sociaal-Economisch Beeld 2017](#)¹. Hierin wordt beschreven dat het 'hoogzomer' is in de economie, maar dat er ook een keerzijde is, namelijk de oplopende problematiek op de regionale arbeidsmarkt. Bovendien gaat de arbeidsmarkt de komende tien jaar structureel veranderen door dwingende trends als digitalisering, robotisering en de opkomst van sensitieve technologieën. Omdat dat ingrijpende gevolgen heeft voor vrijwel alle beroepen in alle sectoren, worden nu al extra stappen gevraagd van overheid, bedrijfsleven en onderwijs.

Inhoud

De toekomstbestendigheid van het arbeids- en onderwijsbestel staat dus onder druk en in dat licht wordt in de SER Brabant gewerkt aan een aantal fundamentele vernieuwingvoorstellen voor de komende jaren. Deze voorstellen zijn mede gebaseerd op inbreng van een reeks van betrokken partijen en deskundigen tijdens expertmeetings die we voor de zomer van dit jaar hebben gehouden.

Als materiedeskundige is SER-lid prof. dr. Marc van der Meer (TiU/ReFlect) betrokken bij dit traject. In samenspraak met de partijen en deskundigen in onze adviesraden is een samenhangende agenda opgesteld, bestaande uit een zestal haalbare vernieuwingvoorstellen in de driehoek bedrijven, onderwijs en huishoudens.

¹ Sociaal-Economisch Beeld Brabant, medio 2017, BrabantAdvies/SER Brabant

De zes vernieuwingsvoorstellen luiden als volgt.

1. Loopbaan-apk voor alle Brabanders.
2. Een nieuw perspectief voor kwetsbare groepen.
3. Herwaardering van het praktijkonderwijs en vmbo-onderwijs.
4. Flexibel en modulair onderwijs.
5. Hybride combinaties van leren en werken.
6. Stimuleren van (inter)sectorale mobiliteit.

Met betrekking tot de verdere uitwerking stellen wij voor te komen tot regiodeals. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar bijgevoegde communicatiebrochure. Voorts is op onze website het [inhoudelijk adviesdocument in wording](#) te downloaden.

Proces

Bij de uitwerking van dit adviestraject is gekozen voor een nieuwe werkwijze. In een open proces hebben wij sinds kort onze voorstellen voorgelegd aan alle betrokken partijen in Brabant. Niet als een dichtgetimmerd verhaal, maar als 'mogelijke innovaties'. Met de bijgevoegde communicatiebrochure roepen wij allerlei partijen in Brabant op om te reageren op onze voorlopige voorstellen en inbreng te leveren. Deze aanpak sluit aan bij de opdracht die u BrabantAdvies heeft meegegeven om bij het maken van adviezen ook op te halen wat leeft in de Brabantse maatschappij.

Voorts is van belang te vermelden dat wij van meet af aan verbinding hebben gezocht met Pact Brabant. Eind september hebben we daar onze voorstellen gepresenteerd en besproken. Dit heeft geleid tot een goede wederzijdse afstemming over de verdere processtappen, met als eerste concentratiemoment de door het Pact op 22 november in Tilburg georganiseerde arbeidsmarktconferentie 'Tafel van 100'. Ook met andere trajecten, zoals het BrabantStad-initiatief ten aanzien van het kennis- en onderwijssysteem van de toekomst en het Kennispact 3.0 van de Brabantse MBO-instellingen wordt inhoudelijk afgestemd.

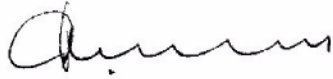
Tot slot willen wij nog melden dat er tevens wordt geschakeld met de landelijke SER, waar gewerkt wordt aan voorstellen voor het kabinet voor een landelijk Skills-akkoord. Men heeft inmiddels aangegeven veel belangstelling te hebben voor de voorstellen waarin in Brabant wordt gewerkt.

BrabantAdvies/SER Brabant streeft ernaar om u dit advies nog voor het eind van dit jaar te kunnen aanbieden. Wij hopen dat onze voorstellen zullen bijdragen aan de totstandkoming van de beoogde Brabantse vernieuwingsagenda voor de komende jaren. Dat verschaft de provincie tevens een sterke positie voor de komende besprekingen met het nieuwe kabinet, daar waar facilitering van het Rijk gewenst is.

Een afschrift van deze brief is toegestuurd aan de leden van Provinciale Staten. Wij vinden het van belang dat ook de Brabantse politiek aanhaakt op dit traject en willen hen graag uitnodigen inbreng te leveren.

Ik vertrouw u hiermede naar voldoening te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

drs. L.P. Dubbeldam
Directeur BrabantAdvies

Voor nadere informatie:

Marlie van Santvoort, projectleider
mvansantvoort@brabantadvies.com
tel. 073-3030286

I.a.a.: - Leden Provinciale Staten

- mevr. A. Broekema
- mevr. P. Feimann

Bijl.: communicatiebrochure

Het economische klimaat is de laatste maanden sterk verbeterd. Overal zijn er weer vacatures en wordt personeel gevraagd. Door de vergrijzing zal de vraag naar medewerkers nog extra stijgen. Tegelijkertijd verandert het economisch proces. Kijk naar de digitalisering die vrijwel alle sectoren beïnvloedt. Functies veranderen en aan medewerkers worden meer eisen gesteld. Trends als elektrisch rijden en schone energie hebben een grote impact op de economie en de samenleving. Overal zijn ontwrichtende veranderingen gaande, al is het maar omdat sommige personen steeds in flexibele banen werken of zelfs helemaal geen werk kunnen vinden. Wat wordt gevraagd van het personeel dat morgen nodig is? Wat hebben werkenden nodig om mee te groeien met de veranderingen? Hoe zorgen we dat zo min mogelijk personen buiten de boot vallen? Welke rol hebben bedrijven, scholen en overheden hierbij? Wat verwachten we van de burger zelf? Oude samenwerkingsmodellen werken niet meer of onvoldoende. Er is een nieuwe aanpak nodig, waarbij ook de burgers en huishoudens meer centraal staan. Hoe maken we die veerkrachtiger? BrabantAdvies, het belangrijkste adviesorgaan van Brabant, reikt hiervoor 6 concrete initiatieven aan. Het doel is om hiervoor in heel Brabant regionale deals af te sluiten.

Brabant sociaal en economisch toekomstbestendig maken:

ZORG DAT JE OOK MORGEN NOG AAN HET WERK BENT!

BRABANTADVIES: HET DRAAIT OM 2 KERNVRAGEN

1 Hoe blijven Brabantse burgers hun leven lang in de running?

en

2 Hoe moeten we samenwerken om dit te bereiken?

De Brabantse economie vaart, afgezien van de bijdrage van enkele grote bedrijven, vooral op succesvolle mkb-bedrijven. Daarnaast werken veel mensen in de zorg, het onderwijs en in de dienstverlening. Als we niet alle talenten benutten, loopt de Brabantse economie uiteindelijk vast. Om mee te kunnen schakelen met alle veranderingen die op ons af komen, zijn goed toegeruste jongeren en innovatieve burgers nodig. Mensen die, als het erop aankomt, in de running kunnen blijven (zowel sociaal als economisch). Dat vraagt om de juiste kennis en vaardigheden.

Dat lukt alleen met uitstekend onderwijs, en voorzieningen die helpen werk te vinden als het even tegen zit. Hoe gaan we dat organiseren? Belangrijke partijen hiervoor zijn bedrijven, scholen en gemeenten, maar ook research-bureaus en instellingen op het gebied van zorg en welzijn.

BrabantAdvies pleit voor een samenhangend sociaal, economisch en onderwijs-beleid. Nu al werken in Brabant ondernemers, onderwijs en overheid samen.

Ieder werkt op zijn eigen terrein aan verbeteringen. Volgens BrabantAdvies kan de samenwerking op sommige punten slimmer worden georganiseerd.

Oproep: samen zorgen voor draagvlak

Hieronder staan 6 mogelijke innovaties. Voorbeelden van haalbare vernieuwingen die verder uitgewerkt moeten worden. We nodigen partijen uit om daar een concrete bijdrage aan te leveren. De komende weken willen we goede ideeën verzamelen, net zoals voorbeelden of werkwijzen die navolging verdienen. Daarna kunnen we afspraken maken om te komen tot regiodeals.

INNOVATIE

1

Verplichte loopbaan-apk voor iedereen

Burgers moeten gemakkelijker inzicht krijgen in hun competenties en loopbaankansen. Ook is het goed om te weten wat de mogelijkheden zijn voor zelfstandig ondernemerschap. Iedereen moet jaarlijks een loopbaan-apk of talentenscan kunnen aanvragen, net zoals burgers momenteel voor het bevolkingsonderzoek gezondheidszorg worden opgeroepen.

INNOVATIE

2

Een nieuw perspectief voor kwetsbare groepen

Bied een nieuw perspectief aan mensen die al lange tijd geen kans hebben gekregen op de arbeidsmarkt. Geef specifieke doelgroepen, zoals personen uit SW-bedrijven, langdurig werklozen en niet-uitkeringsgerechtigden, en ook erkende vluchtelingen, de kans om met behoud van uitkering een jaar lang een baan uit te proberen. Bied daarbij opleiding en begeleiding. Met name laaggeletterden verdienen extra aandacht. Hier is een rol weggelegd voor het UWV, voor uitzendorganisaties in combinatie met de SW-bedrijven of participatiebedrijven van gemeenten.

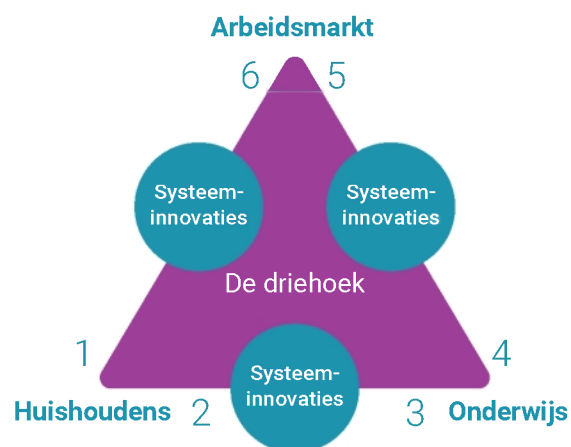
INNOVATIE

3

Herwaardering van het praktijkonderwijs en vmbo-onderwijs

Vakmensen op alle niveaus blijven ook in de toekomst broodnodig. Zorg voor imagoverbetering en hogere waardering van het vakonderwijs, zowel in de basis als op hogere niveaus. Nu hapert de instroom. Het vakonderwijs is te versplinterd en de technische beroepsopleidingen hebben de grootste moeite het hoofd boven water te houden. Met goede loopbaanoriëntatie en begeleiding is veel te winnen om ook meer kwetsbare leerlingen vaardigheden te bieden waarmee ze de toekomst aankunnen.

Op breed front zijn acties nodig

INNOVATIE

4

Flexibel en modulair deeltijdonderwijs

Voor mensen die al werken, kunnen modules worden ontwikkeld om ze up-to-date te houden op hun vakgebied. Investeer in nieuwe concepten, gericht op werkenden (zelfstandigen en in loondienst) en werkzoekenden, die zelf hun eigen leerroute bepalen. Het aanbod kan op de werkplek, op school en via e-learning tot stand komen.

INNOVATIE

5

Hybride combinaties van leren en werken

In de kenniseconomie gaan werken en leren steeds vaker samen. Bedrijven en onderwijs kunnen zo op een vernieuwende wijze samen optrekken. Meer dan vroeger is er sprake van co-makship. Zo kunnen medewerkers leren spelen met robots en oefenen met technologische toepassingen, bijvoorbeeld op bedrijvenlocaties. Dergelijke vernieuwingen zijn geschikt voor mensen die in de praktijk een vak willen leren alsook voor hen die (extra) erkende beroepskwalificaties willen halen.

INNOVATIE

6

Stimuleren van (inter)sectorale mobiliteit

In de toekomst zullen werkenden steeds meer verantwoordelijk worden gehouden voor de eigen duurzame inzetbaarheid. Daarvoor is een persoonlijk en meeneembaar mobiliteitsbudget nodig. Werkgevers dragen bij aan dat budget gedurende het dienstverband. Daarnaast kan worden geput uit regionale opleidings- en mobiliteitsmiddelen. Dat bevordert ook financiering van scholingsprogramma's bij kleinere bedrijven en voorziet in eventuele inkomensderving van werkenden.

Reacties vanuit het veld

Het is tegenwoordig allemaal flex wat de klok slaat. Wij willen juist werkzekerheid bieden. We leiden nieuwe medewerkers op en binnen 1 jaar kunnen ze een vast contract verdienen (Transportbedrijf).

BEDRIJFSLEVEN

Er zitten ook hoogopgeleide jongeren in de kaartenbakken van de gemeente en het UWV. Ook daar is vaak een mismatch tussen opleiding en de arbeidsmarkt.

JONGEREN

Niet alleen ouderen moeten lesgeven, maar juist de beste afgestudeerden moeten als docent voor de klas komen te staan.

ONDERWIJS

Nu is 70% van onze werknemers tussen de 48 en 58 jaar oud. Er komt dus een grote vervangingsvraag aan personeel voor deze groep. Dit terwijl het moeilijk is om jonge mensen te krijgen.

BEDRIJF

Er is nu een breed palet van participatie-instrumenten. Bijvoorbeeld scholing, leerwerkplekken en budgetten. Wat ontbreekt is de effectieve aansluiting op de arbeidsmarkt; de wisselwerking met bedrijven en werkzoekenden. Er wordt te weinig geluisterd (wethouder).

OVERHEID

Het praktijkonderwijs heeft het moeilijk. We kampen met een slecht imago. Ouders zien hun kinderen liever naar een andere opleiding gaan. We moeten knokken om overeind te blijven (directeur praktijkschool).

ONDERWIJS

Maar liefst 30% van de mensen in Nederland is laaggeletterd. Ook zijn veel mensen digitaal niet vaardig. De tweedeling in de samenleving wordt hierdoor steeds groter. Dit probleem moet op de agenda. (St. lezen en schrijven).

ONDERWIJS

Onderschat niet dat veel hoogopgeleide jongeren aan een 'gouden ketting' liggen om hun hypotheek te kunnen betalen. De balans tussen werk en privé is vaak zoek. Een burn-out ligt dan op de loer.

JONGEREN

Het UWV kent zijn klanten onvoldoende. Nog steeds lukt het niet goed om werkzoekenden en werkgevers te matchen. (Brabants Besten).

OVERHEID

Onderwijs

Werk

Thuis

Voor meer informatie

Marlie van Santvoort
mvansantvoort@brabantadvies.com
073 – 303 02 86
06 – 10 72 49 84

– September 2017